

EL BORINOT

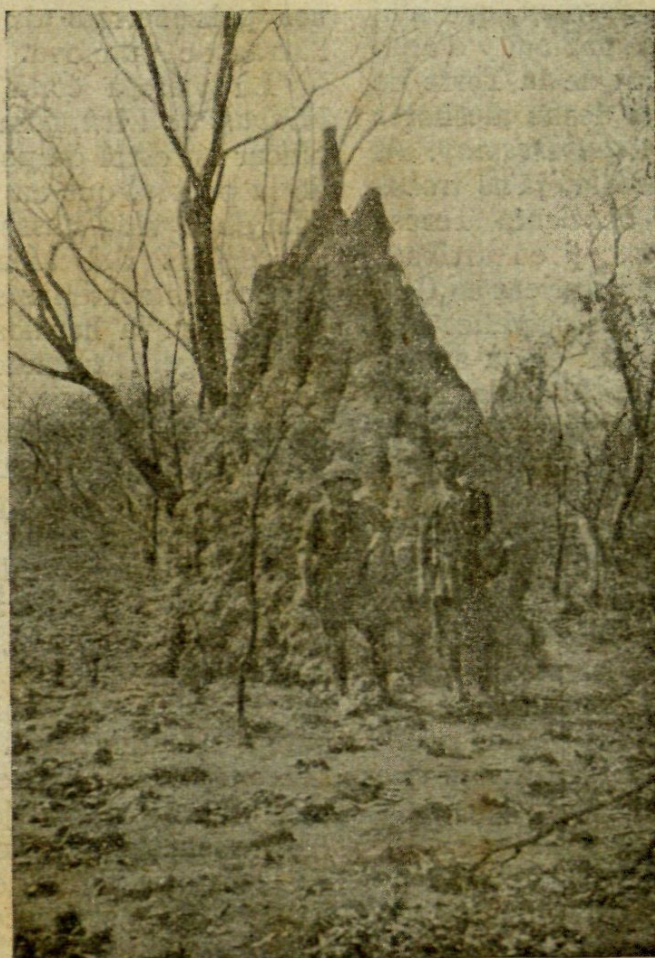
Setmanari il·lustrat
20 cms.

ANY V. N.º 177

14 ABRIL 1927

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

Un niu de formigues termites.

Fotografia original del llibre «Caceres a l'Àfrica Tropical», de Nicolau M.ª Rubió i Tudurí.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Del Esbart de Vich

Es aqueix un dels mes bells recorts de ma vida. En animada conversa estavem els companys a ca'n Puigsech, quan tot d'una se'm va ocorre proposar-los anar a la Font de la Torre Morgadés de bon matí, avisant a n'en Cinto que'l passàriam a buscar a ca'n Tona, masía no molt lluny de la dita font, hont ell desde'l primer curs de Gramática s'hi estava de estudiant mestre. Dit y fet. Sobre unes rebregades y grogues cubertes de pergamí hi escriguerem un missatge en llenguatge antich y en lloch de segell pendent, hi vaig dibuxarnhi un de semblant al del Consistori dels Jochs de Barcelona, que mostrava un arbre ab una arpa, y deya al exergo *Esbart de Vich*. L'arbre volia ser un *desmay*, que n'hi havia un al peu de la fontana, y d'aquí vingué que de la Font de la Torre de Morgadés se'n digués desde aleshores poéticament la *Font del Desmay*. Al sendemá, a punta de día, ja'ns trobarem reunits al Pla de Santa Teresa els primers *esbartistas*, y en arribant a ca'n Tona'ns saludá somrient en Cinto donant a quiscun un clavellet que tots ens posarem al trau de la americana. Era'l día 19 de Juny de 1867, vigília de Corpus Christi. Y tot fent via, l'un al altre'ns preguntavam "¿qué portas per llegir?" Ningú semblava haverse preparat; quan al esser al lloch designat per la felibrenca sentada, en Cinto trau de la butxaca un cartipás de lletra menuda, y comença a llegir aquell parlament admirable que als pòchs dias donarem a la estampa, y es uan de les planes poétiques més belles, més inspirades que s'han escrit en moderna prosa catalana. Mes bona naixensa y millor bateig no'l podia tenir lo benaurat *Esbart de Vich*. Fou tal l'engrescament, que durant aquell estiu sovintejaren les esbartades y s'estimulá'l concurs dels habituals.

Y veus aquí com jo ho contí l'any 1879, quan feu la colecció y publicuí'l volum de *La Garba montanyesa*.—*Recull de poesies del "Esbart de Vich"*.

"Si anys arrera, estimat lector, en certs dias de estiu haguesses passat a punta de sol pel pla de Santa Teresa de la ciutat de Vich, haurías vist una colla de jóvens aixerits y ben plantats (mal m'está'l dirho) que no feyan pas cara d'esser habitualment tan matiners. Allí assentats en lo pedrés de davant del convent, se anavan esperant aquells bons camarades, y's donavan alegrement el bon jorn com els aucells al treure'l caparró de sota l'ala; fent qualche amistós retret a algún toca tardá, romántich dormilench a qui, després de haver passat les hores de nit fantasiant al clar de la lluna, li venia un xich a remá veure sortir el sol pels serrats de Tavertet o per l'afrau de Vilanova.

"La vistosa colla de minyons era l'*Esbart de Vich*, nom apropiat per significar un estol de poetas, o aymadors de la poesia, que en la mes falaguera edat de la vida s'assajavan a volar per les regions del ideal, donant forma poética als sentiments de son cor, simbolisats en la hermosa trilogía que la novella gent trobadoresca ha escrit per devisa en lo penó de la renaixen a literaria de Catalunya.

"Una volta aplegats, com deya, sortiam tot xano, xano, per la part de solixent y en animada conversa arribavam a la benvolguda masía de ca'n Tona, hont nos esperava en Cinto, qui sense voler passar-hi, era'l fundador y mestre del *Esbart* y l'ànima de aquelles matinals academies propies de la antiga Arcadia. Era'l lloch de la sentada per demés plasent y fet a posta pels delitosos esbarjos de la poesia. Allí assentats, qui damunt l'herba, qui en la maciça taula de pedra, a la bona de Deu y sense ceremonies académiques, assaboríam la dolçor de les místiques expansions de l'ànima fael, escoltavam les esparses d'un cor ena-

morat, o remembravam ab entusiasme cada día creixent les glorioses gestes de la patria. Y després de una estona de conversa franca, en la que amigablement s'escatíen les belleses o'ls defectes de les composicions recitades, ab una crítica tota familiar y casulana, may enlletgida per la passió ni amarguejada per l'enveja, ens ne tornavam a la ciutat, cantant velles cançons o tarallejant una popular tonada. Si n'era açó de bonicoy y encisador, sols ho sab el cor que encara tot s'esponja y gaudeix al recordarho!"

De la influencia exercida pel nostre *Esbart* no'n he de parlar jo en aquestes Memories; puix en tots los llibres y tractats que a Espanya y al extranger s'han publicat sobre'l Renaixement literari de Catalunya, se fa esment ab elogi del "Esbart de Vich" y de la "Escola Vigatana".

Lo que sí'm pertoca es donar aquí la llista dels companys tal com l'hem deixada a perpetuitat grabada en lo pedró monumental que, ab una camperola festa, inaugurarem per celebrar lo cinquantenari, pel Juny de 1917.

JACINTO VERDAGUER
JAUME COLLELL
JOSEPH MASFERRER
MARIAN CAMPÀ
ANTONI DE ESPONA
FRANCESCH MASFERRER
MARTÍ GENIS
JOSEPH SALARICH
PERE ANDREU
JOSEPH SERRA
Y CAMPDELACREU

Tals foren los fundadors y més constants concurrents a les matinals felibrejades, y al tramontar lo cinquantenari no'n quedám de sobrevivents més que tres: en Genís, en Salarich y un servidor de vostés. Altres n'hi havia que sols assistían de tant en tant, com en Francisco de Febrer y en Joan Calderó qui era molt aficionat a cantar bons fragments

d'ópera italiana. Les cançons catalanes sempre les entonavam en Cinto y jo, que solíam fer *duetto's* deliciosos, en l'*Estudiant de Vich y Montanyes de Canigó*.

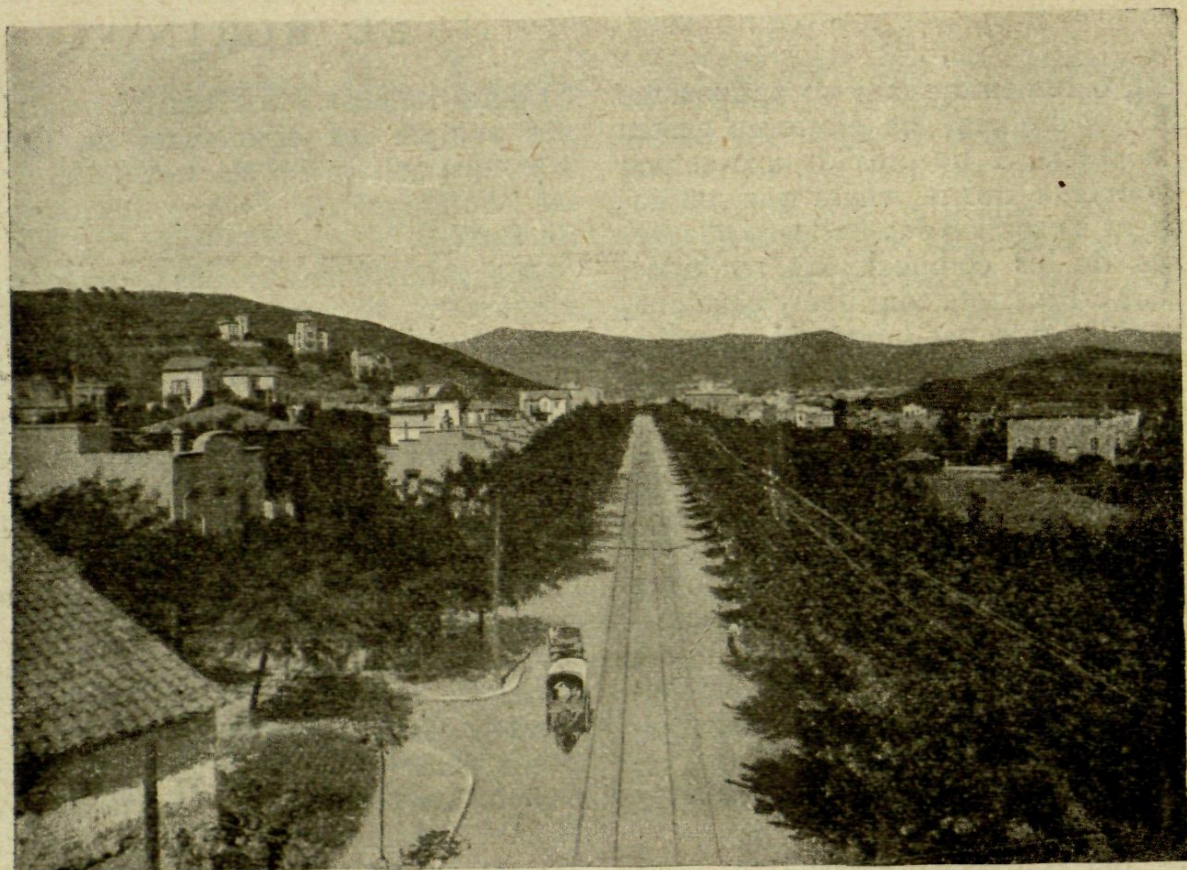
Als primers anys, fins que sobrevinguerem les perturbacions de la guerra civil, foren al estiu molt freqüents les matinals sessions del *Esbart*; mes tart quan ja començá a florir la nova tanyada representada per lo malanguanyat Camp-Sangles y en Lluís Nadal, tinguerem reunions a la tarde, assistinhi amichs forasters com l'Aguiló qui tant aymava als vigatans; essent digna de menció especial la que celebrarem quan al any 1883 jo vaig tornar de llarga estada a Roma y en Serra y Campdelacreu hagué realisar lo seu somni daurat de visitar el Parthenon. De Grecia ell ne portá un pot de mel del Himeto, y ab excuses de tastarla, ferem una esbartada clàssica, llegint versos, contant impressions romanes y gregues, tot menjant bones llesques de pa moresch dels masovers de la Torre de Morgadés ben untades de mel de la terra de Pindar y de Homer.

Vell com so, encara la sento la dolçor de aquelles hores de poesia viscuda, y anyoro l'ombreta de la *Font del Desmay*, com l'anyorava Mossén Cinto tot navegant per l'Atlántich, quan a 15 de Maig de 1875, devant de les Illes Terceres, dictava sa poesia de *La Plana de Vich*, dedicada al *Esbart de sos poetes*, que començá aixís:

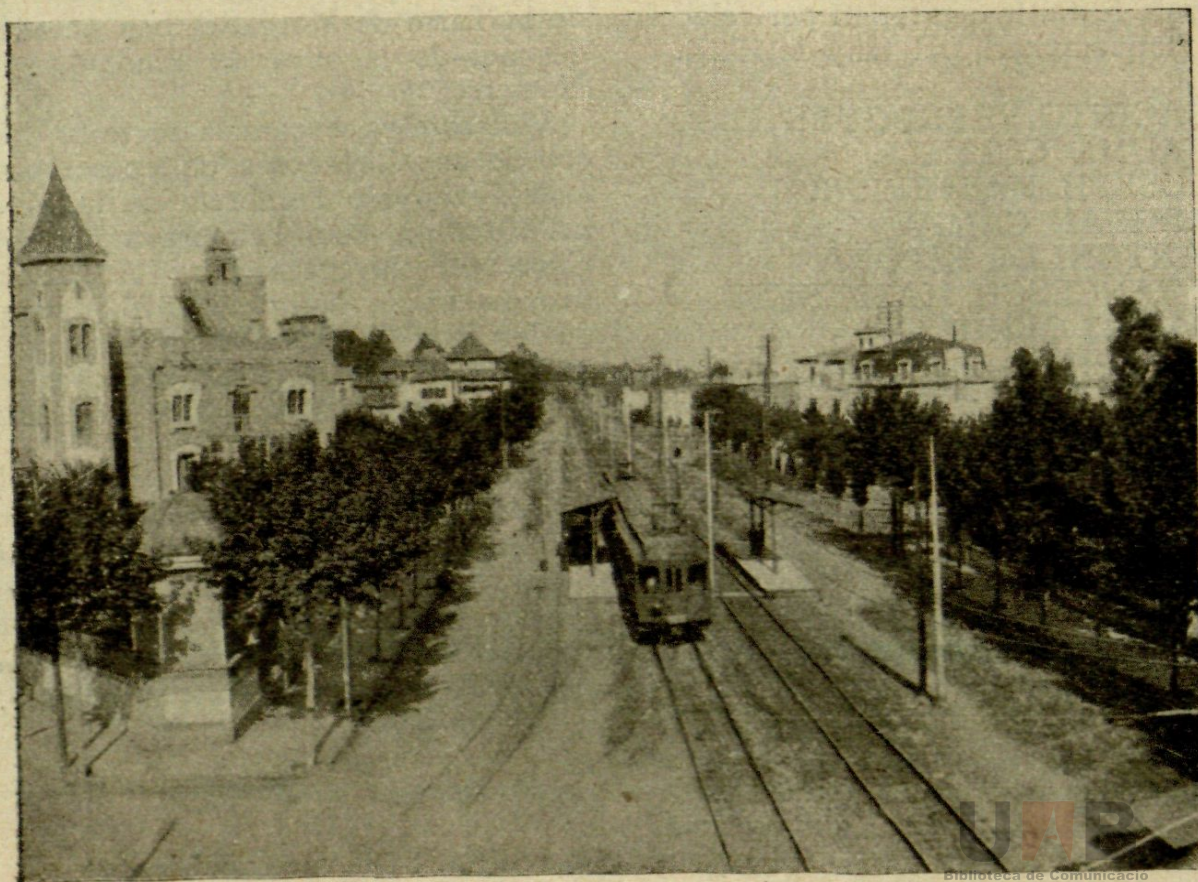
Niuada de ealàndries, poetes de ma terra,
jo anyoro vostres cànctics d'amor dintre la
[mar,
avuy que'l Maig aboca ses flors pel pla y
[la serra
ay! qui'us sentís a l'hora del alba refilar.

JAUME COLLELL

(Del llibre "Del meu fadrinatge").

BARCELONA.—Passeig de Maragall (Ciutat Jardí).

BARCELONA.—Ciutat Jardí de Sarrià (Travessia del Ferrocarril).

Molt cor, però encara més cap

En el llibre *Le gant de crin*, de Pierre Reverdy hi ha un pensament que diu: "Les obres no són sòlides i fortes només quan són edificades per un cap. Sublims no més ho són que pel cor. Es un mal ben gran si hi ha poc cap i molt cor".

Aquest pensament podria ésser el motiu de múltiples converses literàries. Aquest pensament podria ésser la bandera de les nostres joves generacions literàries. Algú pot espantar-se, algú pot pensar que predico l'eixutesa, el materialisme, la manca de tot bon sentiment. No, res d'això.

Cor, molt cor, tant com volgueu, però més cap, més intelligència, més disciplina, més estudi. A Catalunya fins ara gairebé ho han fet tot, els genis. Però els genis tenen dos mals; primer que no surten sempre; després que a vegades són tan genials que n'arriben a ésser una mica massa.

Ens hem acostumat tant als genis, hem obeït tant el gest d'un home, hem deixat tant de pensar en si ens enredaven o no, que aquestes paraules de Pierre Reverdy costen una mica d'empassar. Però la cosa més evident és que de tots els nostres homes el que ha deixat més coses edificades, En Prat de la Riba, no era cap geni. Era un home amb un gran cor, sí, però amb un cap que no parava mai de treballar.

Sense Maragall la nostra literatura potser encara no hauria nascut. D'entre les seves obres n'hi ha algunes que mai no podran superar-se. Però voler seguir la nostra història literària pel seu camí seria recular i donar-se cops de cap a la paret.

Quan un home escriu una novella o una poesia i diu que *només* ho fa per pasar l'estona, o bé no diu la veritat o bé mereix que el tanquin.

Avui ja és impossible escriure cap cosa sense pensar en l'obra colectiva. Cada llibre que surt és un graó més per anar pujant l'història de la nostra literatura. Podrà ésser que el llibre ens faci pujar un graó o ens en faci baixar un altre. Però és inevitable, és evident que tot llibre que *només* s'escriu per passar l'estona ens fa baixar quatre o cinc graons.

Cal acabar amb tots els aficionats, amb totes les feines fetes d'estar per casa. Tot llibre ha d'ésser un esforç de consciència, un treball d'intelligència, el fruit de moltes hores de pensar i molts dies d'estudiar. Així i tot tindrem les nostres errades, les nostres coses lamentables, que al capdavall són inevitables i fins potser necessàries.

No seré jo qui impedeixi a un geni de fer la seva obra de la manera que més li plagui, però tots els que no som genis, ens hem d'esforçar perquè les nostres obres siguin fruits que tinguin per pare qui les engendra el nostre cor, i per mare qui les infanta la nostra intelligència.

Cal meditar-les bé aquestes paraules de Pierre Reverdy. Les obres sòlides surten del cap, les sublims del cor. Ho recomano a tots els joves (a tots perquè al món no hi ha pas únicament qüestions literàries) que meditin bé aquestes paraules. Perquè seria molt trist que un dia ens poguessin dir: — O, vosaltres sou molt sublims, extraordinàriament sublims. Però sou molt ases—.

JERONI MORAGAS.

(De "Diari de Mataró", 7 abril de 1927).

Recauxutatge Fort, el millor

E. Granados, 85. Telèf. 2853 G.

UB
Biblioteca de Comunicació
i Informació General

Un bell indret d'Olot.

La clavellina dels tres clavells

La Roseta's vol casar
y no li falta aymador,
puix la més bonica flor
es de tot lo roserar.

¡Aymadors! té per triar:
tres li agraden per demés,
no sab quin li agrada més,
tant l'un com l'altre li agrada
y ella per saber s'enfada
quin triará d'entre'ls tres.

Amohinada el cas la té
puix lo cas es dels pitjors,
mes sens demanar socors
de tal pas vol sortir bé.
Cridals un jorn resolgué;
corrent han vingut tots ells
y als enamorats donzells
ensenya l'airosa nina,
una hermosa clavellina
que no mes té tres clavells.

Los clavells han de jutjar,
ja'ls diu ella ab dolça veu,
a quin dels tres que m'aymeu
mon amor he de donar.

Un dels tres ha de guanyar
en amigable concell,
culli'n un cada donzell,
puix jo mon amor daré
al que conservi mes bé
y mes llarch temps lo clavell.

—Eix clavell que ara he cullit
dónguim ton amor, aymada,
será una joya preuada
que may trauré de mon pit;
lo desaré quan la nit
terme posi a la jornada,
y quan puntegui l'aubada
sobre'l pit a prop del cor,
que per tu's brusa d'amor,
lo posaré altra vegada.

—En un vas de porcellana,
ja li diu l'altra donzell,
he de guardar eix clavell
que'm promet sort no llunyana;

set cops l'aygua a la setmana
cuidadós li mudaré,
com a imatge'ls miraré
y si s'asseca, Roseta,
tancat dintre una capseta
com tresor lo guardaré.

—Clavellet del cor, me dol
l'arrancarte en gran manera;
no, mon cor que no es de fera
llarga vida per tu vol.

Pero ja que resta sol
en la clavellina, aymada,
fesme'n mercé d'ella y fia
que la cuidaré ab tan zel,
que de casa en fará un cel
ple d'olor y d'alegria.

.....

Roseta resta pensant
quan ja han marxat los donzells,
emportants'en los clavells
que son amor guanyarán.
¿Li conve'l primer aymant
tant fogós y apassionat?
Que son cor crema ha contat,
donchs ell sa sentencia escriu
puix que lo foch massa viu
s'acaba massa aviat.

Y lo segon aymador
li convé? Cá, ni pensarho,
puix son amor es d'avaró
que tot ho es menys amor;
Lo ters aymant ja es millor,
ayma com se deu aymar
ab tot lo cor sens cremar,
volentne que la muller
a casa dongui plaher
y a fora's fassi estimar.

La Roseta's vol casar,
mals de cap ja no l'enfaden,
dels aymants que mes li agraden
ja sab ara quin triar;
tres la volen, mes es clar
com que d'un pot ser només,

8. - EL BORINOT.

pensant molt y no dient res
deixa l'aymant que es fogós,
fuig del que fora gelós
y's queda'l més bó dels tres.

JOAN DURAN I ESPAÑA (1)

(1) Del llibre "Flors de Joventut",
biblioteca d'autors vigatans).

llibres & lletres

CONSISTORI DELS JOCS FLO- RALS DE BARCELONA. VEREDICTE

PREMIS EXTRAORDINARIS

Flor natural.—Núm. 131: La flor
aparaulada. Lema: Colloqui.

Accèssit.—Núm. 4: Matí de diu-
menge. Lema: Primavera.

Englantina d'or.—Núm. 150: Mos-
sa de Fraga (De la collecció "Esbos-
sos de figures rurals"). Lema: Sonets.

Accèssit.—Núm. 179: La calaixera
vella. Lema: Relíquia de la llar.

Viola d'or i d'argent.—Núm. 50:
Poema de Març. Lema: Paisatge es-
garriat.

Accèssit.—Núm. 163: Transfigura-
ció.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Copa artística.—Núm. 74: Proses
històriques. Lema: A través dels se-
gles.

Accèssit.—Núm. 39: El calçasses
del nyinyol.

*Un altre premi creat pels mantene-
dors.*—Núm. 91: Musa rústica. Lema:
"...Thou art plasead..."

Accèssit.—Núm. 113: Egloga del
sàtir i la nereida.

Premi Fastenrath.—Bromes i veres,
de Pompeu Crehuet.

Premi Concepció Rabell.—Una mi-
ca d'amor, de Joan Puig i Ferrer.

Barcelona, 8 d'abril de 1927.—Per
acord dels mantenedors, El president,
Eduard Toda.—El secretari, Octavi
Saltor.

—Ha sortit "Discursos" de Bos-
suet, traducció de Josep M. Capdevila
(Collecció Popular Barcino, núm. 19).

—Ha sortit "Al marge de la vida",
de J. Tharrats (un centenar d'imatges
i d'idees).

—Ha sortit "Vida de Beethoven",
de Vicens M. de Gibert (fill); de les
publicacions de l'Associació d'Amics
de la Música, de Barcelona (amb gra-
vats).

—Ha sortit "El Gran Rei", novel-
la històrica de Miguel Roger i Crosa.

—Ha sortit "La Plaça de Catalu-
nya" (Comentaris, comparacions, plà-
nols), de Josep Puig i Cadafalch.

—Ha sortit "Diàlegs sobre l'Arqui-
tectura", llibre exquisit de Nicolau M.
Rubió i Tudurí.

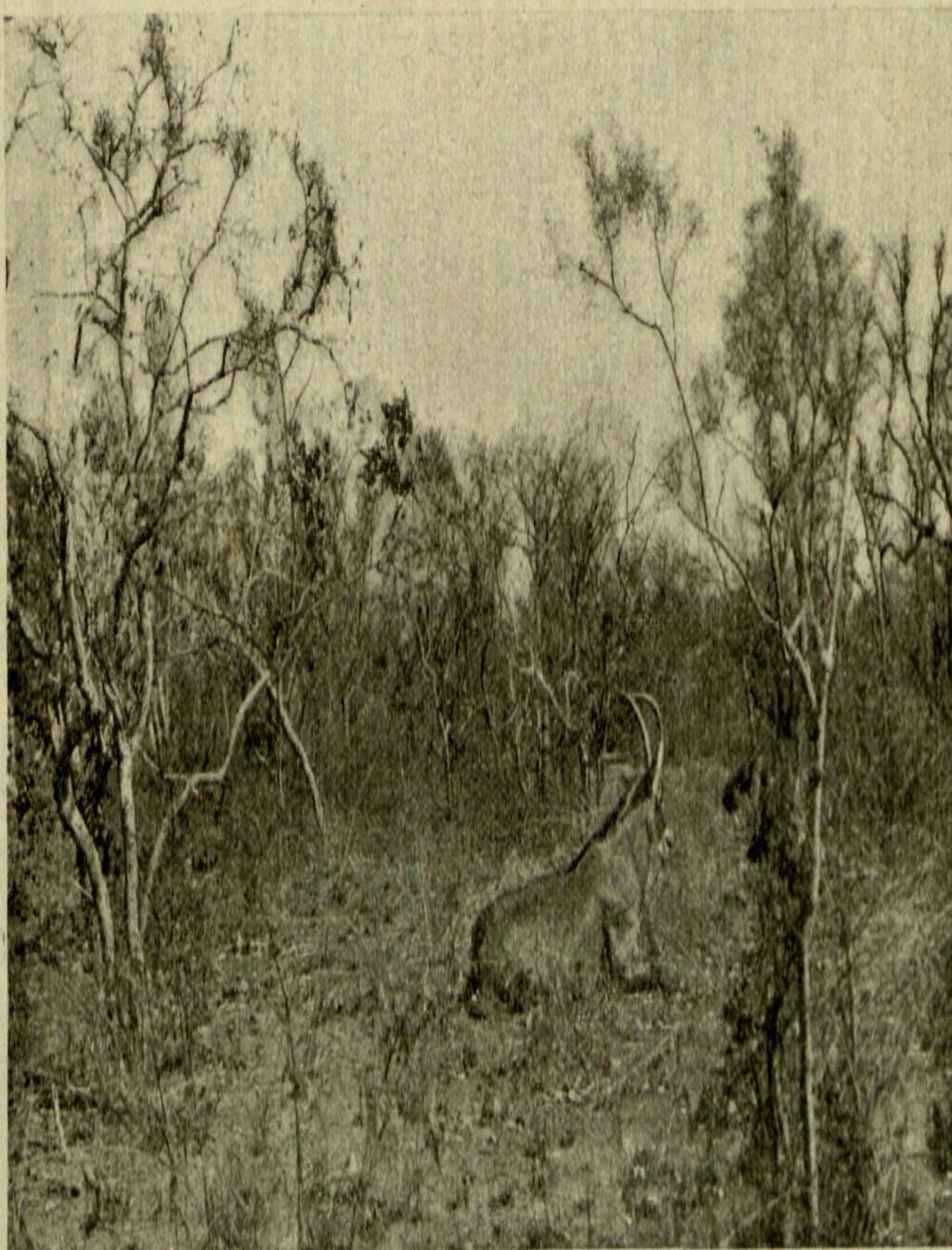
—Ha sortit el primer fascicle de
"Collecció de Mapes i itineraris de
Catalunya, València i Balears", de
l'Editorial Barcino. Es dedicat a la
Cerdanya.

—Ha sortit "Com es fa un tracte",
de Francesc Maspons i Anglasesell (Col-
lecció Popular Barcino).

—Ha sortit un volum de "Poesies",
de Pere Riera, de les "Publicacions
de l'Orfeó de Sans. Vol. IV.

—Ha sortit "Notes històriques de
la Parròquia i Vila d'Arbós", per
Mossèn Gaietà Viaplana (edició del
periòdic "Badalota").

—Ha sortit "Història d'Escornal-
bou", per Eduard Toda i Güell (publi-
cació de la Reial Societat Arqueolò-
gica, de Tarragona, 1926).

Koba (hipopòtam equinus) ferit, en bosc mig cremat.

Fotografia original del llibre «Caceres a l'Africa Tropical», de Nicolau M.ª Rubió i Tuduri.

Sobre la normalitat

El que s'anomena la normalitat literària no és altra cosa que l'existència d'un estil impersonal en un nucli lingüístic determinat. Més que un problema de disposar d'una col·lecció d'escriptors genials, la normalitat literària consisteix a arribar a un estat en el qual el major nombre possible de persones que parlen una llengua l'escriuin correctament. Arribar a tenir personalitats literàries genials està fora de les possibilitats humanes, perquè és un fet d'atzar. En canvi, crear un estat de normalitat és possible humanament parlant. Depèn de poder donar al poble una sòlida instrucció mitjana. Depèn de l'escola. Si no es pot tenir, momentàniament, l'escola, no hi ha més remei sinó emprar altres mitjans del mateix sentit. El periodisme, en aquest cas, esdevé una arma eficaç. Es per això que a Catalunya tot el que fa referència als diaris catalans és essencial.

Hi ha una altra arma igualment ben trobada: és el llibre per a llegir, el llibre per a tothom, el llibre indispensable. Sense fer-me cap mena d'il·lusió sobre l'eternitat d'aquesta classe de llibres ni sobre les possibilitats de l'estil impersonal, jo no tinc cap inconvenient a declarar que sóc un decidit partidari d'una cosa i de l'altra. La gent d'avui ens mirem les coses des d'un punt de vista diferent que els intellectuals de les generacions anteriors. Per a nosaltres tot és política; el problema essencial és, únicament i exclusivament polític. Per als nostres avantpassats, en canvi, la vida intel·lectual era una activitat fins a cert punt contrària a la política. S'acontenaven amb tenir poetes, encara que fossin dolents. Nosaltres volem fer catalans, car sembla que aquesta és l'única manera que els poetes nostres tenen per a ésser bons. Són dos punts de vista diferents. Per a ells l'estil im-

personal no tenia cap importància, perquè essent la seva època una època de genis, microscòpics certament, però irreductibles, era una època sense una base de normalitat. Per a nosaltres el geni té sempre la mateixa importància essencial, però creiem que mentre no arribi l'hora de la seva presència, el que cal és preocupar-se de les qüestions que fan referència a la generalitat.

Es en aquest punt que es veu clar que la nostra generació és una generació sacrificada. El nostre dolor, en efecte, prové del fet que no tenim més remei sinó escriure per a tothom. És certament una llàstima que la majoria ens entengui; però no hi ha altra manera de tirar endavant. Ens hem de banalitzar. I ho hem de fer perquè les possibilitats nostres no demostraran la seva força granítica ni a l'Ateneu, ni a l'Institut, ni en el camp de la cultura superior. Aquestes terres ja són nostres. Allà on, per contra, es demostraran, serà en el camp de la banalitat. Més encara; si no assegurarem aquest triomf, ningú no podrà afirmar d'una manera clara que conservarem el que ja tenim guanyat.

De vegades se sent demanar el que hem fet les persones mediocres i els periodistes som els més interrogats. Hem fet això: fa vint anys, quan el públic llegia un telegrama en català, en un diari, no se'l creia. És natural: no el podia creure, perquè no estava acostumat a llegir terratrèmols, inundacions, incendis o discursos de ministres en català. El públic, al teatre, entenia els sentiments elevats dels personatges d'una tragèdia romàntica de Guimerà. En canvi no creia en els terratrèmols descrits en català. I bé; nosaltres hem fet això: avui els catalans creuen en el primer estrall que es presenti, encara que no els sigui donat en la llengua de Cervantes. No vull pas dir si ens ha costat molt o poc arribar a aquest resultat de fer llegir coses en estil impersonal avui

està entre nosaltres pràcticament resolta.

Hi ha persones que semblen tenir la vocació de no comprendre les coses més senzilles. Tenen aquesta vocació les persones que diuen, per exemple, que hi ha escriptors com és ara Domènec de Bellmunt, l'obra dels quals és un plagi de la meua obra. Una afirmació així no té cap sentit, car entre nosaltres, escriptors impersonals, la qüestió del plagi no existeix. Tant es podria demostrar, en efecte, que jo plagio Domènec de Bellmunt com que Domènec de Bellmunt em plagia. Escrivim tots iguals, perquè representem la normalitat i la mediocritat, perquè tenim l'estil de l'home corrent, perquè fem el llibre per a cada dia, banal. En els països de normalitat literària, els diaris estan ben escrits com les cartes comercials, els testaments com les novel·les, les correspondències amoroses com els llibres de matemàtiques. A casa nostra això encara és impossible. I bé, nosaltres som per la impersonalitat i la uniformitat. Si volguéssim, no ens costaria gens d'escriure llibres de lectura difícil i fins i tot impossible. Però nosaltres som una generació sacrificada i estem disposats a fer tots els treballs que siguin necessaris a favor de la generalitat.

Domènec de Bellmunt és, potser, de tots els meus amics, el que ha comprès d'una manera més completa aquestes meves velles idees. Es jove i ha escrit dos llibres que em fan suposar que el seu autor encara que volgués no podria ésser pesat. Escriu com una mustela. A l'edat que té no se li veu cap símptoma de senectut, cosa rara entre nosaltres. I quan es veu un home que segueix aquesta llei de la vida, un home jove que es disposa a acceptar la joventut tal com és i no té la hipocresia de presentar-se amb una barba postissa i unes maneres de notari venerable, dóna gust d'estrènyer-li la mà i donar-li l'enhorabona. Les altres coses ja vindran,

sobretot si ens dura l'estar indescriptiblement malament i la insatisfacció pel que fem. Car nosaltres, escriptors impersonals, som normals fins en això: en el judicar que les nostres obres, que fan tant de servei a tothom, no són més que municions per a una batalla que si la guanyem—i la guanyarem—ens esmicolarà.

JOSEP PLA.

(De "La Publicitat", 8 d'abril 1927).

El ball d'En Serrallonga

I

Era un diumenge.

Tots semblàvem músics; no se sentia dir més que: "fa sol—"re sol"—"si, sol fa". I, en efecte, feia el sol més descarat que pugueu figurar-vos; anava net, *senza nube, e senza vel*, colrant les cares honrales i embutllant el clatell de tot bitxo vivent. Fins els hòmens savis deien allò de: "quina calor!", i el vulgo repetia amb son infatigable instint: "—Demà la llista de calabres serà llarga".

L'ocupació universal consistia en suar; les converses, ferides de xafagor, eren flonges i insulses; les paraules sortien de la boca a rossegons, com convalescents amb crosse. Tothom feia més badalls que preguntes. En un rotllo se passava mitja hora sense dir res. De lluny en lluny un dels presents, com si sortís de reflexions profundes, s'arriscava a dir:

—Potser si plovia...

—Qui sap, si el temps refrescava...

—*Pudé* si parés aquest vent...

—Tal vegada al girar la lluna...

En els cafès era un poc més variat el diàleg. Per exemple:

—Ni en el fort de l'agost havien tingut un dia tan calorós. Aaaaah!

12. - EL BORINOT.

(*Badall*). Va llarga. Noi! Una copeta de conyac.

—Aaaah! (*Badall*). A mi també!

—Jo no sé què. (*Badall*). No sé què pendre.

Per fi tothom anava a poc a poc per laombra, les cames com qui les llença, els braços pengim penjam...

Tot de cop, xinc-xinc! reteplen! Pim-pam! Cataplum!

Es dir: trompetes, timbals, corre liss-s, bombo i escopetades, i entremig, crits de: ¡Ai, Déu meu!—No alarmarse!—Reina santíssima! ¡Deu ser el cop!

Jo que sento dir “el cop”, me poso a córrer cap al bulto tot content, pensant: “Ajà! Ja hi som!...” I ca!

II

Era el *ball d'En Serrallonga*!

Tots som uns!

De prompte vaig quedar com si m'haguessen exhonerat dels vint-i-sis graus (de calor) que duia a sobre.

Ara que ja ha passat... els dic que el *ball d'En Serrallonga* és cosa tan de gust que, sols de pensar-hi, encara m'envio la saliva.

No han vist mai un artifici més innocent, una composició més senzilla, un candor més inefable; i, amb tot això, tan honest que les monges poden veure'l sense escrúpol.

¡Quina diferència entre el refinament artístic dels grans teatres i el deix patriarcal d'aquella comparsa!

Res d'actituds provocatives, res de glasses transparents i cames en l'aire, res d'abraçades i tòrcer el cos...

I això que hi surt *dona Cuana Torrellas*. Vaya!

Dona Cuana!

¿Que es pensen que era alguna d'aquestes marcolfes totes plenes de blanquet i carmí que van pel món sense pare ni mare, fent més mal que la pedra?

No. Era un gambirot de disset anys,

amb cada mà que en feia dues, ple d'enfarfecs postissos davant i darrera, vestint amb faldilles i gipó, tirabui-xons i barret amb plomes. I ¡bona cara tenia el bordegàs, perquè el poguessen pendre per femella! Com hi ha món!... Vamos, els dic que ningú hi pendrà mal.

Portava els braços ben separats del cos, com tot mascle, i, al fer la relació, els bellugava com hem fet tots quan dèiem faules de cor.

En Serrallonga era un minyonàs espigat, ben segur el millor mosso del seu poble; caminava amb garbo *xute-yant-s'hi* a estil de festa major, i feia planta de veres.

Entre els molts comparses hi havia cada guimbarro com un Sant Pau. Tots portaven barba llarga, qui natural, qui postissa. Els que la duïen afegida, no se la tenien pròpia, se la refilaven de tant en tant, fent-ne gala bis-sarrament.

Uns quants d'ells feien de Mosso de l'Esquadra, amb barrets de gresol ribetejat de galó vermell.

Els altres anaven de bandolers, amb unes cares molt pròpies i escopetes i trabucs. En sa companyia duïen un estudiant encongít i greixós, embolicat amb un manteu ple de taques de tots colors i substàncies; i, per fi, el qui feia la capta anava vestit de dimoni inofensiu: cua llarga i banyes forrades d'estopa. Era un dimoni que semblava avergonyit o melancòlic. Tractava de vostè a la gent, i no va fer cap més endemoniadura que demanar diners; que en aquest temps sols al dimoni li pot acudir semblant cosa.

El ball... Oh, el ball!...

Se formen tots en dues files: En Serrallonga i ella, al mig.

—*Serrallonga, Déu vos guard.*

—*Qui sou vós, que no us conec?*

Música i tiros.

Els que estaven a la dreta passen a l'esquerra, els de l'esquerra a la dreta.

Comencen d'escorxar l'hipopòtam.

Fotografia original del llibre «Caceres a l'Àfrica Tropical», de Nicolau M.ª Rubió i Tudurí.

14. - EL BORINOT.

En Serrallonga i ella se'n van del capdamunt de la fila al capdavall.

Diu ella:

—Jo, encara que sia dona,
hi pendré la meva part.

Tiros i música.

Els de l'esquerra van a la dreta: els de la dreta a l'esquerra; i els dos protagonistes passen del capdavall al capdamunt.

Més parells de versos, més escopetades, més cops de bombo, més anar i venir.

I, entretant, el dimoni aixeca el cap als balcons, procurant que els forats de la careta li vinguin dret als ulls, alça la bacina i, com un mortal pobre, pregunta: "—¿Que no tenen voluntat?"

III

La premsa de Barcelona ha donat a entendre que no s'havia commogut d'entusiasme amb el *ball d'En Serrallonga*.

Cada u pot dir lo que li sembli de les coses; mes ¿és possible que una diversió tan antiga, tan local, tan barata i tan senzilla, no hagi sigut de l'agrado d'aquelles persones que sempre estan lamentant-se de què es van perdent la senzillesa antiga, les tradicions locals, les festes que costaven pocs diners?

Jo em represento el goig que els nostres antepassats haurien de trobar per força en aqueix manso espectacle en aquell temps ditxós del culot i la calça curta; quan els nois duïen sivelles al barret i els homes a les sabates, i es viatjava en galera, lo qual tenia l'aventatge de donar lloc a què un, tant si volia com si no, s'hagués de enterar de tots els barrancs i fangueres i camps i vinyes d'altre que pel camí es trobaven. De vegades, fins feien el viatge sens ser robats, circumstància que per sa estranyesa era objecte de mil variades conversacions, i a l'arribar a un poble de festa major, ¿qui no es dalia per veure el *ball d'En*

Serrallonga? ¿Qui no el trobava bo, divertit, xocant i quasi quasi patriòtic, en el sentit més auster d'aquesta paraula?

I ara no agrada!

El *ball d'En Serrallonga* me transporta a aquells temps ditxosos en què eren vasalls penjables i tallables els que avui venen vinagre amb un *don* com un temple, i s'esgargamellen per fer-nos creure que tot lo nou és dolent. El *bail d'En Serrallonga* vol dir que, aquells temps lamentats, la gent trobava gust en lo que avui fa asco. Vol dir convents i demés, mals usatges, carrers sense llums, províncies sense camins ni correus, i llumeneres de quatre brocs; vol dir que l'ociós era persona i el laboriós canalla, davant la llei. Vol dir penjats i degollats, esquarterats, llengües traspassades; vol dir mona i ~~serp~~ i gat, dins de la bota criminal... ¿I voleu que no m'alegri de veure'l?

Bah! A mi m'agrada veure lluquets i esca, cogulles, tartranes, rems, ciutadeles i *balls d'En Serrallonga* per poder dir amb gust:—No n'hem de fer res, de tot això.

X. (Robert Robert).

(D'"Un tros de paper").

LA VANGUARDIA

Com és sabut, durant la setmana passada, "La Vanguardia" fou obligada a un mutis de tres dies. Tres dies de no sortir "La Vanguardia", ai, quin patantum degué haver-hi a la casa, i quin escàndol no degué sentir algú.

Diferents comentaris suscità la suspensió temporal del diari barceloní. Un dels més lacònics i més ben encertats, creiem, és això de "La Veu de Taragona", que diu:

"La Vanguardia" ha estat suspesa per tres dies.

A Barcelona disminuirà la mortalitat".

Tableau!

UAB

Biblioteca de Pau i Treu
i Hemeroteca General

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

Pintura i Decoració

FRANCESC FERRER. Aragó, 193

PINTURA DECORATIVA.-Papers pintats.
Rètols.— Viladomat, 52.-Barcelona.

.. PINTURA de Cotxes i Autos
Joan Mir.—Villarroel, 126

Tallers Castellanas. Escultura religiosa.— Balmes, 123. T. 2318 G.

Ferros artístics, especialitat amb els encàrrecs. JOSEP FLÓ. Aragó 277

Tenyits, rentats i aprestos. C. de Cent, 319. (Ssal., E. Granados 64)

TINTORERIA CATALONIA. Tenyits i rentats econòmics. Aragó, 339

Electricitat. CARLES ROSELL
Calabria, 95. Telèfon 1592 H.

Instal·lacions, aigua, gas, electricitat i reparacions. G. TOMÀS Tallers 76

Electricitat i Lamp. MARCELÍ ROVIRA
Plassa Pi, núm. 2.-Barcelona.

Fàbrica de Làmpares Elèctriques
ALFONSO MAÑER.-Villarroel, 173 bis

Instal·lacions i reparacions elèctriques.—Roselló, 207. Telèf. 2989 G.

Reparació de tota classe màquines elèctriques. D. AGUELO. Aragó, 359

PATENTS I MARQUES

A. PASQUAL.—C. de Cent, 304, pral.

Llibres, els millors
EDITORIAL POLÍGLOTA.—Petritxol, 8

MATERIAL ESCOLAR I CIENTÍFIC
(SUC. ESTEVA MARATA). R. Univer., 7

LA FIRA DEL BOSCH. — *Joguines*.
Rambla del Prat, 2.-Barcelona, G.

Ceràmica i Rajoles
CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.

Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18

Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.

Tapiceria, cortinatges i sillons confort. Consell de Cent, 336, baixos

CASA SIBECAS. Articles per a tots els
Sports.—Aribau, núm. 35.

Moneders, Carteres i Petaques (F.)
R. Torres.—Plassa del Pí 2.-Barna.

Fàbr. Articles de pell i per a regal.
Perfum. M. OLLER. Casanova, 117

VIDRES, Cristalls plans. - T. Garcia.
Panadès, 1. Tel. 1166-G. — Barna.

GANIVETERIA ROCA

Plaça del Pi, núm. 3

Esmolet i paraiguer, afinació de
tota mena de tall. Bruch, núm. 71.

Bicicletes, Motors, Export
J. BENEDIT. Aragó, 270

BICICLETES I ACCESSORIS, nous i usats.
Creu Cuverta (prop Calàbria)

REPARACIÓ I LLOGUER DE BICICLETES.
J. Teixidor.—Carrer Rocafort, 29

L. RICART. Bicicletes, accessoris,
major i detall.—Trafalgar, 41

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
demaneu-lo a totes les
llibreries.

2

Pessetes.

SALA PARÉS

Establiments MARAGALL
Petritxol, 3 i 5 - BARCELONA

FÀBRICA DE LLONGANISSES
la millor de la nostra terra
TELEFONS

A Seu d'Urgell, n.º 124
A Barcelona, n.º 2023
A Sitges, n.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca

ELS PIRINEUS

Quingles i Escaler

CASTELLCIUTAT

(Seu d'Urgell)

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

Novel·la contemporània.

A TOTES LES LLIBRERIES

Preu: 3'50 pessetes.

BICICLETES. Construcció i reparació,
i demés accessoris.—Bailen, 85.

Sastreria Guilemany, vestits i for-
mes tots preus. P. Sol, 8, t. 1451-G

Demaneu la faixa ELITE recomana-
da pel cos mèdic.—Via Laietana, 54

Venda d'ORTOPEDIA i articles
d'higiene maj. i det.—Provença, 195

FRATERNUS. Agència de Negocis
Plassa Catalunya, 3, 2.º, 1.ª.-Barna.

Rellotgeria PAHISSA. Adob de re-
llotges. Joies.—Mallorca, 330.-Barc.

Caixes cabals des de 200 ptes. totes
d'acer.—P. Marquilló, Mallorca, 125

ESTORAS I CARPETS COCO.-Ll. Gibert.
P. Urquinaona, 8. Tel. 713 - S. P.

MOBLES (Fàbrica).—E. Dalmau
Plassos i comptat.—Mallorca, 178

MOBLES D'ART.—Decoració y res-
tauració.—València, 281

Mobles de tots preus.—A. Navarro
Casa fundada en 1892.—Balma, 70

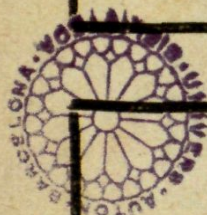
NINES. Manufactura. Gran Assortit
Joaquim Costa, 21 (antes Ponent)

Especialitats «ELECTRO-WATT» Metalúrgiques
FRANCESC BELTRÁN
Carrer Muntaner, 7. - Teléfono 964-A. - Barcelona

Aparells per a llum a Vapors de Navegació Mines.

Cargols de tota classe.

Decolletatge. — Peces especials.

res/172